

Uznávání výsledků – zahraniční praxe: Německo, Rakousko, Polsko, Maďarsko

FILIP BLÁHA, KAREL HANUŠ

Uznávání výsledků: Německo, Rakousko

Odchytky vysokoškolského systému od české reality:

- absence přijímacích zkoušek --> snazší prostupnost mezi SŠ a VŠ
- rozdělení vysokoškolského vzdělávání na univerzitní a odborné/profesní (Fachhochschulen)
- federální struktura ve vzdělávání (především SRN)
 - Kultusministerkonferenz/Stálá konference ministrů školství jednotlivých spolkových zemí (zal. 1948)

Uznávání výsledků: Německo

Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen (ZAB)/Centrální místo pro zahraniční vzdělávání

- hl. partner VŠ v procesu uznávání --> určuje právní rámec uznávání (tzv. ekvivalenční smlouvy, Lisabonská konvence, dohoda UNESCO o uznávání stud. výsledků a diplomů)
- koordinační a konzultační role; hl. odpovědnost za uznávání výsledků nesou jednotlivé VŠ
- výjimka: státem reglementované studijní obory (medicína, veterinářství, farmacie, učitelství, právo)
- zpoplatněné uznávání zahr. stud. výsledků pro potřeby zaměstnání

Uznávání výsledků: Německo

TU Dresden/Technická univerzita v Drážďanech

- „změna paradigmatu“ v uznávání výsledků --> důkazní břemeno je na univerzitě ne na žadateli!
- institut „předuзнávání zkoušek“ u zahraničních mobilit
- aktuální fenomén „Studium bez maturity“

Uznávání výsledků: Rakousko

ENIC NARIC Austria

- odbor rakouské obdoby MŠMT
- koordinační a konzultační role jako v příp. ZAB --> za uznání výsledků zodpovídají jednotlivé VŠ
- za úplatu poskytuje soukromým osobám ověření jejich titulu pro potřeby rak. pracovního trhu

Uznávání výsledků: Rakousko

Praxe uznávání

- dosažené výsledky musí být rovnocenné rakouským výsledkům
- počet ECTS-bodů jako zásadní měřítko pro uznání
- žadatel nositelem „důkazního břemene“
- institut „předuznávání zkoušek“ u zahraničních mobilit
- rakouská specifika:
 - Studium irregulare/Individuální studium
 - Studijní vstupní a orientační fáze/Studieneingangs- und Orientierungsphase (StEOP)

Uznávání výsledků: Polsko

- Uznávání zahraničních diplomů podle mezinárodních dohod či národní legislativy, platí pro všechny typy vzdělání
- Uznání možné pouze pro vzdělání ve studijních programech a na VŠ akreditovaných v dané zemi
- Za uznávání zahraničního VŠ vzdělání odpovídá Polská národní agentura pro akademickou výměnu (NAWA), centrum ENIC-NARIC, podléhá Ministerstvu školství a vědy
- **Databáze Kwalifikator (NAWA)** – umožňuje automaticky generovat Prohlášení o uznání daného typu zahraničního VŠ vzdělání

Uznávání výsledků: Polsko

Varšavská ekonomická škola (SGH)

O uznání rozhoduje na žádost studenta děkan pro daný studijní cyklus, student musí předložit dokumenty prokazující podobnost uznávaných předmětů

Přesun známek z jiné VŠ či předchozího studia na SGH, přestup z jiné VŠ, výměnné pobyty

Praxe uznávání u výměnných pobytů podobná jako u Rakouska

Uznávání výsledků: Maďarsko

- Pracovní skupina Maďarské konference rektorů (MKR) k tématu uznávání (2018-19)
- Mezinárodní dohody a domácí legislativa (zde nejasné vymezení) – důležité pro očekávání a důvěru v proces, neslouží pro určení konkrétních řešení
- Z hlediska VŠ několik fází uznávání: příprava, procedura, opravné prostředky, follow-up
- Dva přístupy: ocenění již získaných kompetencí u studenta, motivace k dalšímu vzdělávání mimo instituci
- Efektivní a spravedlivé uznávání založené na principu subsidiarity
- Klíčový aktér je garant či proděkan pro vzdělávání

Uznávání výsledků: Maďarsko

- V posledních letech nárůst potřeby efektivního uznávání, ale zhoršení praxe
- Hlavní problémy: přílišná byrokraticnost systému, přístup institucí příliš se soustředící na výuku a předměty, rozhodnutí o uznávání příliš ovlivňované dalšími institucionálními aspekty a nízká znalost mezinárodních principů, směrnic a praxe i neporozumění a dezinterpretace domácích pravidel.
- Důvody: nekoherence právního systému, absence vize, strategie a akčního plánu na zlepšení kvality výuky a učení u VŠ institucí, nedostatečná pozornost manažerů k detailům v procedurách uznávání, komplexnost procesu uznávání (mnoho aktérů, nutná dlouhodobá pozornost), výuka málo zaměřená na studenta, nedostatečný odborný rozvoj odpovědných lidí, někdy nedostatečná informovanost studentů, nepružnost elektronických systémů studijní administrativy.

Uznávání výsledků: Maďarsko

Rizika:

- 1) systém (decentralizace v procesech uznávání, praxe založené na dezinterpretaci právních požadavků, malá pozornost u VŠ, nedostatek koordinace, domácím procedury externího hodnocení kvality a nedostatek volitelných předmětů v kurikulech některých programů)
- 2) organizace institucí (nedostatečný celkový management uznávání, metodologický rozvoj ve vzdělávání a jeho organizaci a reflexi vlastní institucionální praxe, nedostatečné využití externí podpory a rigidita systému formálních žádostí)
- 3) lidský faktor (nedostatečná pozornost manažerů k rozvoji v této oblasti, nízká důvěra učitelů ve znalosti získané mimo jejich instituci, nerozhodování manažerů či administrativy, znalost pravidla „shoda 75 %“, potřeba komplexního řízení ze strany managementu, nezájem studentů)

Uznávání výsledků: Maďarsko

Oblasti návrhů na zlepšení:

- vysvětlení, úprava a doplňování regulací
- zvýšení flexibility kurikula
- změna perspektivy a přehodnocení kritérií uznávání a kompenzování
- reorganizace úrovní, úkolů, odpovědností a pravomocí v oblasti rozhodování
- vytvoření a poskytování podpory týkající se zázemí
- rozšíření uznávání a kreditů na kompetence získané ve virtuálním vzdělávání a neformálním učení
- zohlednění a uznání lidského faktoru
- odpovídající financování procedury

Návrhy na opatření pro VŠ, MKR, Ministerstvo školství, Maďarskou akreditační komisi pro vysoké školy

Kontakt

Dr. Filip Bláha, blaha@csvs.cz, +420 739 203 726

PhDr. Mgr. Karel Hanuš, Ph.D., hanus@csvs.cz, +420 739 203 726